

se ještě podotýká, že zákon u podnikatele se nespokojuje s normální prozíravostí a pozorností (§ 1299 obč. zák.), nanejvýš ne v případech, kde, jako zde, jsou podnikateli v zájmu obecné bezpečnosti uloženy povinnosti zvláštní, a že, jak ostatně již uvedeno, ustanovení §u 1315 obč. zák. nepřichází v úvahu, jelikož nejde o jednání osob třetích, za které i hromadná osoba ručí jen v případě jich nezdatnosti, nýbrž o přímé zavinění žalované strany.

Čís. 6409.

Ku jsoucnosti cizozemské akciové společnosti (její tuzemské reprezentace) není nutným zápis společnosti do obchodního rejstříku. Pro uznání její jako právnické osobnosti stačí její připuštění k provozu podle čl. I. a II. cí. s. nařízení ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák.

Ručení podnikatelstva letecké dopravy osobě, jež usmrcením cestujícího v létadle utrpěla škodu, ježto usmrcený jí podle zákona přispíval na výživu. Tím, že cestující před odletem, ale již po zakoupení lístku přijal od podnikatelstva jízdenku, na jejíž zadní straně bylo nenápadným způsobem vytištěno v cizím jazyku vyloučení ručení podnikatelstva, nespustilo se podnikatelstvo závazku k náhradě škody.

(Rozh. ze dne 27. října 1926, Rv I 634/26.)

Syn žalobkyně byl za dopravy létadlem žalované francouzsko-rumunské společnosti při pádu létadla usmrcen. Žalobě o náhradu škody proti žalované společnosti procesní soud prvního stádia vyhověl a uvedl ku konci důvodů: Žalovaná odůvodňuje návrh na zamítnutí žaloby také tím, že smlouva o dopravě s Františkem K-em byla uzavřena za použití pasažérního lístku, na jehož rubu bylo výslovně obsaženo ustanovení, že jakékoliv ručení žalované společnosti z úrazu osob dopravovaných je vyloučeno. Na základě svědeckých výpovědí vzal soud za prokázáno, že Františku K-ovi vskutku pasažérní lístek byl vydán, s použitím tiskopisu, který dle předloženého jednoho formuláře na rukopisu jest opatřen větou, která výslovně odmítá veškeré ručení za škodu způsobenou osobě převážené létadlem. Věta tato jest jako ostatní text v jazyku francouzském. Jelikož není prokázáno, že pozornost Františka K-a v projednávaném případě, zvláště a určitým způsobem byla obrácena k této podmínce dopravy, nelze za to míti, že mlčení Františka K-a k této podmínce nutno si vykládati jakožto podrobení se této podmínce. Jazyk francouzský není v tuzemsku obvyklou řečí a nelze tedy, beze všeho, veřejné, to jest pro všechny případy dané prohlášení, považovati za prohlášení takové, kterému by každý rozuměti musil. Při této úvaze setrvati třeba i tehda, vezme-li se zřetel na to, že pojmy obvodů, okrsků a zemí vzhledem k rozvoji dopravnictví mnohé změny doznaly a vzhledem ke spojení vzduchovému, v pravdě světovému další ještě změny doznati musí. Neboť otázku, ve kterých hranicích ten který jazyk jest obvyklou řečí, nelze zkrátka odsunouti a nechati platiti, že, pokud se jedná o záležitosti světové cesty, stačí použití světové řeči,

jakou jest řeč francouzská. O d v o l a c i s o u d napadený rozsudek potvrdil mimo jiné z těchto d ů v o d ů: Soud procesní správně posoudil a obšírně dolíčil dosah ustanovení o vyloučení ručení žalované společnosti ve francouzském jazyku na rubu pasažerního lístku a stačí v tom směru poukázati na napadený rozsudek. Odvolatelka ve svých vývodech necituje přesně výpověď svědka Otty W-a, neboť svědek ten potvrdil toliko, že František K. snad francouzsky rozuměl, čímž není nijak prokázáno, že K. skutečně francouzsky rozuměl. Ostatně dle názoru odvolacího soudu k tak dalekosáhlým účinkům, jako jest vyloučení veškerého ručení společnosti za škody při osobní dopravě, nemohla by stačiti jednoduchá a jednostranně připojená poznámka v tom směru na rubu pasažérského lístku ve francouzském jazyku, nýbrž by bylo potřebí, by se tu stala mezi společností a cestujícím skutečná úmluva o vyloučení ručení vyslovením srovnalé vůle obou stran. Podobné stanovisko zaujímá v §u 39 též zákon o letectví ze dne 8. července 1925, čís. 172 sb. z. a n., jehož účinnost ovšem nastala až dnem 1. listopadu 1925 (§ 55 (1) cit. zák.) a tedy jeho ustanovení na nynější případ výslovně použití nelze (§ 55 (3) cit. zák.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Výtku podle § 503 čís. 1 založila dovolatelka na mylném skutkovém předpokladu, že žalována jest reprezentace cizozemské akciové společnosti, jakož i na mylném výkladu čís. nařízení ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. První pohled na sporné spisy přesvědčí, že žalována jest prot. firma Compagnie Franco-Roumaine de navigation aerienne, zastoupená reprezentací, t. j. ing. Rudolfem V-em, jenž podepsal plnou moc právního zástupce. Že by k jsoucnosti žalované cizozemské akciové společnosti, po případě její tuzemské reprezentace byl nutným zápis společnosti do obchodního rejstříku, nevyplývá z uvedeného zákonného předpisu, a to ani z čl. VII. cit. nař., jenž mluví sice o právech a povinnostech společností připuštěných v tuzemsku k provozu, v odstavci druhém pak o povinnosti k zápisu do obchodního rejstříku. Cizozemská společnost musí však existovati před zápisem do tuzemského rejstříku, neboť by nemohla jinak býti připuštěna k provozu ve zdejším státě; lze proto vzhledem k těmto společnostem užití pouze předpisu čl. 212 obch. zák., ne však čl. 211, a jest pro uznání jich jako právnické osobnosti rozhodné jen připuštění jich k provozu podle čl. I., II. cit. nař. (sr. zejména odst. a čl. I.). Z příl. č. 3 jest patrné, že ministerstvo obchodu propůjčilo žalované společnosti koncesi pro periodickou dopravu osob létadly do konce roku 1931, při čemž byl jako zástupce k provozu koncese schválen jmenovaný ing. Rudolf V. Dále je z přílohy té patrné, že magistrát města Prahy nařídil zdejší reprezentaci, by vykážala do určité lhůty, dnes již uplynulé, zápis do obchodního rejstříku. Z nevyhovění tomuto příkazu nelze však usouditi, že by žalovaná společnost, která již několik roků provozuje zde uvedenou koncesi, nebyla způsobilá státi k soudu jako žalovaná, po případě, že by nebyla právní osobností jsoucí po právu.

K právnímu posouzení věci postačí skutkové zjištění, že syn žalobkyně, František K., vstoupil se žalovanou společností jakožto provozovatelkou dopravy osob létadly do smluvního poměru, máje býti dopraven létadlem z Prahy do Vídně, že při tom utrpěl škodu, t. j. že byl usmrcen, a to zaviněním pilota, t. j. pomocníka žalované společnosti, a konečně, že žalobkyni jako matce zesnulého ušly příspěvky poskytované jí tímto na její živobytí, a že hradila náklady spojené s usmrcením synovým. Dovolatelka uvádí celou řadu rozhodnutí soudních, jimiž bylo uznáno, že hromadná osoba ručí za své zaměstnance jako každý jiný zaměstnavatel, přehlíží však, že ve všech případech šlo o mimosmluvní poměr, kdežto v tomto sporu jde o poměr smluvní, záležející v závazku žalované společnosti dopravití létadlem Františka K-a z jednoho místa na druhé. Nezáleží na tom, že žalovaná nevstoupila ve smluvní poměr se žalobkyní, postačí úplně, že poměr ten byl sjednán s Františkem K-em, s nímž byla žalobkyně v poměru zakládajícím nárok podle §u 1327 obč. zák. Vztah mezi tímto § 1327 a § 1313 a) obč. zák. probrán byl podrobně v rozhodnutí čí. 4307 sb. n. s. (viz str. 1474 ročníku VI.), a postačí proto poukaz na vývody tam uvedené, k čemuž se dodává, že i podle literatury nemá § 1313 a) obč. zák. vykládán býti omezivě. Nezáleží na tom, že napadený rozsudek mluví na jednom místě o postavení žalobkyně jako dědičky, postačí jeho zjištění, že zemřelý František K. přispíval žalobkyni na její živobytí, a že jí příspěvky ty ušly. Zůstává proto v platnosti názor vyslovený již soudem prvé stolice, odůvodňující nárok předpisem § 1313 a) a vztahem jeho k § 154 obč. zák. Pro právní posouzení věci postačilo zjištění, že žalobkyni příspěvky ty ušly. K dalším skutečnostem, t. j. připadlému dědictví po Františku K-ovi, velikosti bytu, nedostatku práva chudých atd. bude možno přihlédnouti teprve při jednání o výši nároku. Další předpoklady, t. j., že zřízenec žalované společnosti, pilot G. dopustil se jak odletem za nepříznivého počasí, tak i přílišným zmírněním rychlosti létadla zavinění, jež bylo v příčinné souvislosti s usmrcením Františka K-a, jsou skutkovými zjištěními, jimiž je dovolací soud vázán. Vývody dovolatelčiny jsou jen nedovoleným popíráním správnosti skutkových zjištění. O platnosti t. zv. exonerační klausule rozhodl odvolací soud správně. Z toho, že František K. před odletem přijal od žalované společnosti pasažérský lístek, na jehož zadní stránce mezi jinými ustanoveními byla obsažena i ona doložka, vytištěná jen francouzsky nenápadným způsobem, nelze ještě dovoditi, že K. podrobil se tomuto ustanovení, tak že by žalovaná byla skutečně sprostěna veškerého dalšího ručení. Úmluva taková musila by se státi před koupí lístku, nebo musila by žalovaná dokázati, že ustanovení to bylo K-ovi známo již před koupí lístku.

Čís. 6410.

Dlužník jest oprávněn domáhati se na přejímateli dluhu (§ 1404 obč. zák.), by dostal své povinnosti, již tehdy, když dlužníku hrozí nebezpečství, že věřitel na něho dokročí, aniž by se vyhledávalo, by